

Kreds vælges flere Landstingsmænd, og det Tilfælde, at der kun vælges en enkelt. Den tillader ikke Anvendelse af nogen anden Valgmaade i det sidstnævnte Tilfælde, og navnlig har den heller ikke ved Bestemmelsen om, at Valgloven fastsætter det nærmere angaaende Valgene, givet Bemyndigelse til i Valgloven i noget Tilfælde at foreskrive en anden Valgmaade ved Valget af Landstingsmænd end Forholdstalsvalgmaaden. Naar det derfor i Valglovens § 85 foreskrives, at Valget i Kredse, hvor kun en enkelt Landstingsmand skal vælges, bliver at foretage som absolut Flertalsvalg, er dette ubetinget i Strid med Grundloven.

Man kan ikke komme bort derfra ved at paastaa, at det ved Valgloven er fastslaaet, at det i dens § 85 ommeldte absolute Flertalsvalg er en Slags Forholdstalsvalg og derfor overensstemmende med Grundlovens § 40. Man var ganske klar over, den Gang man i Landstinget indsatte den nuværende § 85 i Valgloven, at dens Bestemmelser ikke havde noget med Forholdstalsvalgmaaden at gøre; men man mente, at Forholdstalsvalgmaaden ikke kunde anvendes, hvor kun et enkelt Medlem skulde vælges, og at man derfor i saadanne Tilfælde havde fri Hænder til at ordne Valgmaaden, som man fandt det rettest. I det Udkast til Valgloven, der i Rigsdagssamlingen 1866—67 forelagdes Rigsdagen, var det foreslaaet, at Valgene paa Bornholm og Færøerne skulde ske ved simpel Stemmefferhed, saaledes at i Tilfælde af Stemmelighed Lodtrækning gjorde Udslaget. Dette foreslog Udvalget forandret til, at der skulde kræves absolut Stemmefferhed. Ordføreren for Udvalget (Krieger) udtalte derom: „Der, hvor kun et enkelt Medlem skal vælges, nemlig paa Bornholm og Færøerne, kan Forholdstalsvalgmaaden jo ikke komme til Anvendelse. Det er imidlertid forekommet Udvalget, at det var besynderligt, at man paa Bornholm og Færøerne skulde lade sig nøje med, at en blot havde faaet de fleste Stemmer, selv om han ikke havde faaet Halvdelen af Stemmerne. Hvor der er Spørgsmaal om kun et enkelt Valg, synes

det dog naturligt, at Valghandlingen foregaar paa den Maade, at Stemmerne tvinges til at samle sig; det er jo det, man altid ellers i slige Tilfælde har anset for rigtig“; Landstingstidenden for 1866—67, Spalte 1585—86.

Det er jo imidlertid en Fejltagelse, at Forholdstalsvalgmaaden ikke kan komme til Anvendelse, hvor kun et enkelt Medlem skal vælges. De i Valglovens §§ 82—84 givne Regler om Forholdstalsvalg ere ogsaa anvendelige i dette Tilfælde. Ifølge disse Regler stemmes der kun een Gang, og Forholdstallet udfindes ved at dele Antallet af de afgivne Stemmesedler med Antallet af de Landstingsmænd, der skulle vælges. Naar, som i det foreliggende Tilfælde paa Bornholm, Stemmesedlernes Antal var 48, og der skulde vælges 1 Landstingsmand, er Forholdstallet 48, og den, der faar dette Stemmetal, er valgt med fuld Kvotient efter Valglovens § 82. Opnaar ingen dette Antal, men nogen faar over 24 Stemmer, er han valgt med reduceret Kvotient efter § 83. Hvis heller ingen opnaar dette Stemmeantal, bliver efter § 84 den valgt, der faar det største Antal Stemmer, og i Tilfælde af Stemmelighed gør Lodtrækning Udslaget. Der er ikke anden Ejendommelighed ved Valget af eet Medlem efter Forholdstalsvalgmaaden, end at Valget afgøres ved een Oplæsning af Stemmesedlerne, idet derved afgøres baade om der er valgt med fuld Kvotient eller med reduceret Kvotient eller ved simpel Stemmefferhed. Vil man i Valgloven give en særlig Regel om saadant Enkeltmandsvalg — hvilket i øvrigt ikke er nødvendigt, — kan den lyde paa, at Valget afgøres ved simpel Stemmefferhed, saaledes at i Tilfælde af Stemmelighed Lodtrækning gør Udslaget, og det var ogsaa den Regel, der gaves i den foreløbige Valglov af 2. Oktober 1855 § 26. Men Reglen kan aldrig som den nuværende Valglovs § 85 komme til at lyde paa, at der skal vælges med absolut Stemmefferhed, da dette er i ligefrem Strid med Grundlovens Paabud om, at Valget skal foregaa efter Reglerne om Forholdstalsvalgmaaden.